

Adéu al mestre Pere Elies

Pere Elies i Busqueta

El dia 6 d'octubre propassat es va morir el professor Pere Elies i Busqueta. Havia nascut a Terrassa el 27 d'octubre de 1909. Tenia, doncs, prop de noranta-tres anys. Devia ser, molt probablement, el nostre degà –el degà dels mestres de català.

Pere Elies i Busqueta havia estat deixeble del lingüista i poliglòt Delfí Dalmau, terrassenc com ell, un professor notable, segons paraules del mateix Elies, que el va animar, quan era ben jove, a fer el seu primer curs, al Grup Excursionista Egara. Poc després va obtenir el títol de mestre de català de la Generalitat de Catalunya, en un examen presidit per Pompeu Fabra.

La guerra de 1936 va trasbalsar la vida de Pere Elies. Com a conseqüència d'haver format part del Comissariat de Propaganda i haver estat redactor en cap del periòdic republicà *L'Acció*, va haver de viure uns quants anys amb una identitat falsa, fins que, desafiant les amenaces de què era objecte, es va decidir a regularitzar la seva situació civil arran del seu matrimoni.

Pere Elies va ser un dels primers que, així que les circumstàncies ho van mig permetre, es van decidir, no sense coratge, a reprendre les classes

de català en la clandestinitat. Recordo molt bé, l'any 1958, quan Joan Triadú va aglutinar al seu voltant, en unes reunions periòdiques que es van començar a fer casa seva i que van continuar després al local d'Òmnium Cultural, els professors de català de Barcelona, que no arribàvem a les dues dotzenes, i alguns dels quals, com jo mateix, havíem començat aquell mateix any, el petit grup dels veterans, format pels inoblidables Eduard Artells i Lluís Jordà, que ens van deixar massa aviat, i Pere Elies, a qui la Parca, com deia ell mateix, ha permès d'arribar a una senectut extrema i fructífera.

Per damunt de tot, doncs, Pere Elies va ser un professor de català tenaç, indefallent i incansable. Probablement l'entitat on el seu mestratge ha estat més dilatat és l'Agrupació Cultural Folklorica, d'on venia a ser com una mena de catedràtic titular, així com també el Centre Lleidatà, entitats que, quan ja en tenia noranta de repicats, no el deixaven escapar. Els seus deixebles, al llarg de més de cinquanta anys de mestratge fecund, es deuen comptar per milers. Ell mateix esmentava, com a personalitats destacades, els escriptors Oriol Pi de Cabanyes, Enric Larreula, Miquel-Lluís Muntané i Josep Colet i

Giralt. Les classes del mestre Elies havien esdevingut cèlebres no solament per la seva competència i la seva dedicació, sinó també per la seva veheència i l'exemplaritat de la seva actitud patriòtica insubornable. Si haviem de resumir en dues paraules la personalitat de l'amic que ens acaba de deixar, diríem, sense vacil·lar gens, «mestre i patriota».

El mestre Pere Elies es va sentir també temptat per les lletres, i en la seva bibliografia es poden esmentar un parell de novel·les, *Una societat limitada* i *Juventut alada*, de les quals s'havia complagut a donar primícies en lectures públiques als seus deixebles i amics, i diversos llibres de poesia, com *A dues veus*, *La riuada* i *Enfilall de sonets*. Era un fet conegut, gairebé proverbial, que el senyor Elies duia sempre, a tall de viàtic, algun dels seus poemes a la butxaca, disposat tothora a llegir-lo –si l'ocasió ho demanava. També va publicar una biografia de l'escriptor Ramon Vinyes i Cluet. Però, en el camp de la lletra impresa, potser la seva contribució més essencial va ser el diccionari bilingüe (català-castellà i castellà-català) *Canigó*, editat per Sopena, i del qual s'ha arribat a vendre la impressionant quantitat de 600.000 exemplars.

L'any 1988, el govern de la Generalitat de Catalunya va concedir a Pere Elies, amb tot el mereixement, la distinció de la Creu de Sant Jordi.

El mestre Pere Elies ens havia honorat amb la seva presència en algunes de les reunions dels redactors i col·laboradors de LLENGUA NACIONAL. I en el número 25 (desembre de 1998) apareixia l'entrevista que li feia el nostre company Víctor Pallàs, quan estava a punt de posar un «9» al davant (de la seva edat). Amb lucidesa i serenitat –una envejable serenitat– hi feia un ampli repàs a la seva llarga i fecunda trajectòria vital, sense cap dimissió, esperant, amb una impertorbable senzillesa, que la Parca li digués que havia arribat el moment de deixar-ho tot. Aquest moment ja li ha arribat, i el mestre i amic Pere Elies se'n pot haver anat tranquil·lament, de bracet amb la Parca, amb el convenciment que ha fet la seva feina fins al darrer moment. Nosaltres, tots els qui l'hem conegut i estimat, li dediquem un record emocionat. ♦

Albert Jané

Trias, néts de Joaquim, SA

TOTA LA VIDA FENT GALETES

Ctra. de Sils, 36
17430 Santa Coloma de Farners

Tel. 972 841213

Fax. 972 842414

www.triasbiscuits.com

e-mail: trias@triasbiscuits.com